

Sygn. akt III AUa 1812/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń (spr.)
Sędziowie:	SSA Alicja Podlewska SSO del. Beata Golba-Kilian
Protokolant:	sekr. sądowy Sylwia Gruba

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2018 r. w Gdańsku

sprawy K. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 października 2017 r., sygn. akt V U 563/17

oddala apelację.

SSA Alicja Podlewska SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń SSO del. Beata Golba Kilian

Sygn. akt III AUa 1812/17

UZASADNIENIE

Ubezpieczony K. G. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 17 sierpnia 2017 r. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania podniósł, że w spornych okresach zatrudnienia od dnia 11 października 1978 r. do dnia 19 czerwca 1982 r.

w (...) Fabryce (...) oraz od dnia 21 czerwca 1982 r.

do dnia 31 marca 1992 r. w PGR (...) Zakładzie Rolnym (...) pracował jako spawacz stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonego kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 10 października 2017 r. w sprawie V U 563/17 zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 17 sierpnia 2017 r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu K. G. prawo do emerytury począwszy od dnia 28 lipca 2017 r. (punkt pierwszy) oraz stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (punkt drugi).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji. Ubezpieczony K. G., urodzony (...), złożył w dniu 28 lipca 2017 r. wniosek o emeryturę. Wraz z wnioskiem przedłożył zaświadczenia i świadectwa pracy, którymi udokumentował niekwestionowany przez organ rentowy staż ubezpieczeniowy wynoszący łącznie 26 lat, 2 miesiące i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 5 lat, 8 miesięcy i 5 dni okresu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony nie należy do OFE. Pozwany w dniu 17 sierpnia 2017 r. wydał zaskarżoną decyzję. Ubezpieczony K. G. w okresie od dnia 11 października 1978 r. do dnia 19 czerwca 1982 r. zatrudniony był stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Fabryce (...) w J. jako spawacz. W toku zatrudnienia ubezpieczony spawał elementy maszyn budowlanych, które fabryka budowała. Pracował samodzielnie, nie był przydzielony do żadnej brygady. Spawał to, co zlecił mu majster. Przed podjęciem zatrudnienia posiadał już stosowne uprawnienia do spawania gazowego i elektrycznego - ukończył szkołę zawodową w zawodzie ślusarz-spawacz. Następnie ubezpieczony K. G. w okresie od dnia 21 czerwca 1982 r. do dnia 31 marca 1992 r. zatrudniony był stale i w pełnym wymiarze czasu w Państwowym Gospodarstwie Rolnym (...) Zakładzie Rolnym (...) jako spawacz. W trakcie zatrudnienia spawał elementy zepsutych maszyn, zbiorniki paliwa. W terenie w PGR-ach spawał kojce dla zwierząt, rury wodociągowe doprowadzające wodę do poidel. Był jedynym spawaczem w zakładzie rolnym. Ubezpieczony według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. posiada ponad 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy wskazał, że kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie uprawnień ubezpieczonego do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U z 2017 r., poz. 1383 ze zm.; dalej ustawa) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej rozporządzenie) - §1-2 i § 4. Bezsporne w niniejszej sprawie było, że K. G. ukończył 60 lat dnia (...) Nie jest członkiem OFE. Posiada wymagany ponad 25-letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. Istotą sporu w niniejszej sprawie była natomiast kwestia ustalenia, czy ubezpieczony był zatrudniony co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 1999 r. Dokonując ustaleń w tym zakresie Sąd Okręgowy oparł się na dokumentach z okresu zatrudnienia w (...) Fabryce(...)w J. oraz w Państwowym Gospodarstwie Rolnym (...) Zakładzie Rolnym (...).

Z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego za sporne okresy zatrudnienia, tj. umów o pracę, angaży oraz świadectw pracy bezsprzecznie wynika,

że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako spawacz. Posiadał również stosowne uprawnienia do spawania gazowego i elektrycznego, ponieważ ukończył zasadniczą szkołę zawodową w zawodzie ślusarz- spawacz. Ubezpieczony w toku całej aktywności zawodowej zajmował się jedynie spawaniem. W wykazie A do rozporządzenia uznano za pracę w szczególnych warunkach prace wykonywane przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym (dział XIV, pkt 12). Sporne okresy zatrudnienia ubezpieczonego nie budzą żadnych wątpliwości i winny zostać uznane za pracę

w warunkach szczególnych. Pracodawca nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa pracy w warunkach szczególnych za sporne okresy zatrudnienia. Z tej przyczyny Sąd analizował dokumenty znajdujące się w aktach osobowych ubezpieczonego za sporne okresy zatrudnienia. Brak świadectwa pracy sam w sobie nie świadczy, że ubezpieczony nie świadczył w spornym okresie pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Okręgowego ponad

wszelką wątpliwość postępowanie dowodowe wykazało, że praca ubezpieczonego od dnia 11 października 1978 r. do dnia 19 czerwca 1982 r. w (...) Fabryce (...) w J. oraz od dnia 21 czerwca 1982 r.

do dnia 31 marca 1992 r. w Państwowym Gospodarstwie Rolnym (...) Zakładzie Rolnym (...), w sumie 13 lat, 5 miesięcy i 19 dni była pracą w warunkach szczególnych

i po dodaniu okresu uznanego przez organ rentowy w wymiarze 5 lat, 8 miesięcy i 5 dni wynosiła łącznie 19 lat, 1 miesiąc i 24 dni. Oznacza to, iż istotnie na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony legitymuje się wymaganym 15 - letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, a tym samym spełnia wszystkie przesłanki do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku w oparciu o art. 184 i art. 32 ust. 1 ustawy. Sąd Okręgowy na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury począwszy od dnia 28 lipca 2017 r., tj. od dnia złożenia wniosku, o czym orzeczono w punkcie pierwszym sentencji wyroku. W punkcie drugim wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji na podstawie art. 118 ust. 1 a ustawy. Sąd Okręgowy w okolicznościach przedmiotowej sprawy uznał, że nie może przypisać pozwanemu odpowiedzialności za nieprzyznanie prawa do świadczenia emerytalnego, gdyż przed organem rentowym ubezpieczony mógł jedynie za pomocą świadectwa pracy w szczególnych warunkach udowodnić okres pracy w szczególnych warunkach.

Apelację od wyroku wywiódł organ rentowy, a z jej treści wynika, że dotyczyła ona punktu pierwszego. Zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1 ustawy przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury od dnia 28 lipca 2017 r.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa prawnego za obie instancje według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji pozwany wskazał, że nie zaliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów: od dnia 11 października 1978 r. do dnia 19 czerwca 1982 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Fabryce(...) oraz od dnia 21 czerwca 1982 r. do dnia 31 marca 1992 r. z tytułu zatrudnienia w PGR (...), Zakład Rolny (...) jako pracy w szczególnych warunkach ze względu na brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Ponadto Agencja Nieruchomości Rolnych w P. nie może potwierdzić faktu, czy praca w szczególnych warunkach była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy z uwagi na niekompletne akta osobowe. Zdaniem organu rentowego brak jest podstaw, aby zaliczyć do stażu pracy w szczególnych warunkach ww. okresy, ponieważ z akt osobowych ubezpieczonego nie wynika, aby praca spawacza w (...) Fabryce (...) w J. oraz w PGR (...) - była przez niego wykonywana stale i w pełnym wymiarze. Ponadto ubezpieczony nie przedłożył żadnych innych dowodów na okoliczność świadczenia pracy w warunkach szczególnych np. zeznań świadków.

Ubezpieczony w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie oraz o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków Z. W. i M. Ś. na okoliczność charakteru jego pracy w PGR (...) - Zakład Rolny w B..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego, w świetle uzupełnionego przez Sąd drugiej instancji materiału dowodowego w trybie art. 382 k.p.c., nie zasługiwała na uwzględnienie.

Jak wiadomo podstawą faktyczną wyroku Sądu Apelacyjnego jako sądu odwoławczego jest materiał dowodowy zgromadzony przez ten Sąd oraz Sąd pierwszej instancji (art. 382 k.p.c.). Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie albowiem Sąd Apelacyjny uzupełnił i to w sposób istotny materiał dowodowy zebrany w sprawie

przeprowadzając dowód z zeznań świadków Z. W. i M. Ś. (k. 73 odw.). Koncentracja uwagi Sądu Apelacyjnego w zakresie dokonania własnej oceny całego zebranego w obu instancjach materiału dowodowego i dokonania własnych ustaleń dotyczyła przede wszystkim jedynej spornej w sprawie przesłanki nabycia prawa do emerytury, a zatem tego czy wnioskodawca posiadał przed dniem 1 stycznia 1999 r. 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach.

Przypomnieć należy, że tylko okres pracy do dnia 31 grudnia 1998 r., zgodnie z art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm., dalej ustawa), może być uwzględniony do stażu pracy, uprawniającego do otrzymania wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Ponadto emerytura przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego (ust. 2 art. 184 ustawy).

Stosownie natomiast do art. 32 ust. 2 ustawy dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w wieku obniżonym z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których uprawnionym osobom przysługuje prawo do emerytury w wieku obniżonym, ustala się – jak stanowi ust.

4 art. 32 ustawy - na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej rozporządzenie).

Zgodnie z § 4 rozporządzenia pracownik, który wykonywał wymienione w wykazie A prace w szczególnych warunkach nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia (25 lat), w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zważyć należy, iż cechą niezbędną do uznania danego zatrudnienia za wykonywane w szczególnych warunkach w rozumieniu rozporządzenia jest wykonywanie pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Stanowi o tym przepis § 2 ust. 1 rozporządzenia, wskazując przez to, że intencją ustawodawcy było zawężenie zakresu okresów szczególnych tylko do tych okresów zatrudnienia, w których praca była faktycznie wykonywana, a nie do samego pozostawania w zatrudnieniu.

Na poparcie powyższego powołać należy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 r. (II UKN 417/97, OSNP 1998/21/638), który wskazał, iż nie korzysta z uprawnienia do emerytury przy niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Podkreślić tu należy, iż obniżenie wieku emerytalnego niektórym grupom zawodowym uzasadnia

się właśnie narażeniem tych osób na szybsze niż przeciętne zrealizowanie się emerytalnego ryzyka z powodu wystąpienia w ich zawodach czynników negatywnych (najczęściej szkodliwych dla zdrowia lub obniżających sprawności psychofizyczne), które doprowadzają do wcześniejszej - niż powszechnie - utraty sił do wykonywania dotychczasowej pracy. Stąd też prawo do emerytury w wieku niższym nie jest tu przywilejem, lecz co do zasady wynika ze szczególnych właściwości wykonywanej pracy. Jest to zatem wiek normalny dla niektórych grup zawodowych (tak m.in. K. Antonów [w:] K. Antonów, M. Bartnicki, ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń społecznych, Komentarz ABC 2009 r.).

Ponadto Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, (OSNP z 2010 r., Nr 23-24, poz. 281) wskazał, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych). W uzasadnieniu Sąd Najwyższy wyjaśnił, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 4 października 2007 r., I UK 111/07; z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008, nr 21-22, poz. 329; z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405; z dnia 22 kwietnia 2011 r., I UK 351/10, LEX nr 863944; z dnia 26 maja 2011 r., II UK 356/10, LEX nr 901608; z dnia 19 marca 2012 r., II UK 166/11, LEX nr 1171002; z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11, OSNP 2013 nr 7-8, poz. 86).

W rozpoznawanej sprawie nie budziło wątpliwości Sądu pierwszej i drugiej instancji spełnienie przez wnioskodawcę kryterium wieku emerytalnego 60 lat ani przesłanki ogólnego stażu składkowego i nieskładkowego, który organ rentowy ustalił na 26 lat, 2 miesiące i 21 dni. Spornym zatem było jedynie spełnienie przez ubezpieczonego minimalnego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Jak wiadomo w sprawie z odwołania od decyzji rozstrzygającej o prawie do emerytury czy renty sąd rozpoznający takie odwołanie samodzielnie ustala wszystkie przesłanki tego świadczenia i może zakwestionować spełnienie nawet tych, których organ rentowy nie zakwestionował (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2008 r. II UK 104/08 LEX nr 658183; wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 25 stycznia 2002 r., II UKN 788/00, OSNP 2003 nr 23, poz. 575; 7 lutego 2002 r., II UKN 42/01, OSNP 2003 nr 22, poz. 551; 23 listopada 2004 r., I UK 15/04, OSNP 2005 nr 11, poz. 161; czy 7 marca 2006 r., I UK 195/05, OSNP 2007 nr 3 - 4, poz. 55). Na etapie postępowania apelacyjnego zasada ta również ma zastosowanie z tym ograniczeniem, że Sąd Apelacyjny wiązany jest zakresem zaskarżenia wyroku oraz zakazem reformationis in peius (384 k.p.c.). Na Sądzie Apelacyjnym ciążył zatem obowiązek sprawdzenia po uzupełnieniu materiału dowodowego wszystkich przesłanek nabycia prawa do emerytury w szczególności co do spełnienia przez wnioskodawcę posiadania 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W sprawie bezsporne jest, że wnioskodawca dnia (...) ukończył 60 rok życia, nie jest członkiem OFE oraz posiadał ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Nie budziło wątpliwości Sądu Apelacyjnego zaliczenie przez organ rentowy do okresów pracy w szczególnych warunkach okresów: od dnia 1 lipca 1974 r. do dnia 27 kwietnia 1976 r. – (...) (1 rok, 9 miesięcy i 27 dni), od dnia 28 kwietnia 1976 r. do dnia 13 kwietnia 1978 r. – służba wojskowa (1 rok, 11 miesięcy i 16 dni), od dnia 2 maja 1978 r. do dnia 31 sierpnia 1978 r. (...) (4 miesiące), od dnia 9 czerwca 1997 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. – (...) Zakład (...) (1 rok, 6 miesięcy i 22 dni), łącznie 5 lat, 8 miesięcy i 5 dni.

Organ rentowy odmówił w zaskarżonej decyzji zaliczenia jako pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia na stanowisku spawacza od dnia 11 października

1978 r. do dnia 19 czerwca 1982 r. w (...) Fabryce (...) oraz od dnia 21 czerwca 1982 r. do dnia 31 marca 1992 r. w PGR (...) Zakładzie Rolnym (...), z uwagi na niewykazanie zdaniem organ rentowego pracy w szczególnych warunkach u tych pracodawców.

Podkreślić należało, że zaliczenie dłuższego okresu zatrudnienia z dwóch ww. spornych okresów pracy, tj. w PGR (...) Zakładzie Rolnym w B. od dnia

21 czerwca 1982 r. do dnia 31 marca 1992 r. (9 lat, 7 miesięcy i 10 dni) (z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego w wymiarze 2 miesiące - październik – listopad 1991 r.) do okresu uznanego przez organ rentowy w wymiarze 5 lat, 8 miesięcy i 5 dni oznacza spełnienie przez wnioskodawcę przesłanki posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych (15 lat,

3 miesiące i 15 dni). Zatem nie zachodzi potrzeba oceny charakteru zatrudnienia od dnia 11 października 1978 r. do dnia 19 czerwca 1982 r. w (...) Fabryce (...).

Niezasadnym w świetle poszerzonego w postępowaniu apelacyjnym materiału dowodowego okazał się natomiast zarzut zaliczenia wnioskodawcy do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w PGR (...) Zakładzie Rolnym w B.. Z akt osobowych z okresu zatrudnienia w PGR (...) Zakładzie Rolnym (...) (świadcstwo pracy z dnia 31 marca 1992 r. – k. 1, podanie o przyjęcie do pracy z dnia 21 czerwca 1982 r. – k. 3, umowa o pracę z dnia 21 czerwca 1982 r. - k. 5, angaż ubezpieczonego z dnia 23 grudnia 1991 r. – k. 7) wynika jedynie, że wnioskodawca w okresie od dnia 21 czerwca 1982 r. do dnia 31 marca 1992 r. (z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego - październik – listopad 1991 r.) wykonywał prace na stanowisku spawacza, natomiast zeznający w postępowaniu apelacyjnym świadkowie Z. W. i M. Ś. nie tylko potwierdzili fakt pracy wnioskodawcy w PGR (...) Zakładzie Rolnym (...) ale i charakter tej pracy, jako pracy w szczególnych warunkach. W oparciu o ich zeznania Sąd Apelacyjny ustalił, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w PGR (...) Zakładzie Rolnym w B. wykonywał tylko prace spawalnicze i był jedynym spawaczem w zakładzie pracy, inni pracownicy nie wykonywali tego rodzaju prac. Wnioskodawca miał swoje stanowisko pracy w głównej spawalni, gdzie spawał, ale również wyjeżdżał spawać poza jej teren – do obory, kotłowni. W zakładzie pracy było ponad 100 maszyn i należało usuwać ich awarie poprzez spawanie, gdyż nie było materiałów do wymiany. Bezpośrednim przełożonym ubezpieczonego od dnia 1 maja 1989 r. do dnia 31 marca 1992 r. był świadek Z. W., który wydawał mu polecenia (zeznania świadka M. Ś. – k. 73v a.s., zapis na płycie CD 00:04:43-00:12:47, płyta CD – k. 75 a.s.), zeznania świadka Z. W. – k. 73v-74 a.s., zapis na płycie CD 00:12:47-00:20:18, płyta CD – k. 75 a.s.).

Ponadto ubezpieczony, jak ustalił Sąd Okręgowy, a czego nie kwestionował organ rentowy, posiadał stosowne uprawnienia do spawania gazowego i elektrycznego, ponieważ ukończył zasadniczą szkołę zawodową w zawodzie ślusarz- spawacz.

Zatem w świetle uzupełniającego postępowania dowodowego prawidłowe jest ustalenie w sprawie, że K. G. od dnia 21 czerwca 1982 r. do dnia 31 marca 1992 r. (z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego - październik – listopad 1991 r.) w PGR (...) Zakładzie Rolnym w B. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale XIV, pkt 12 - prace wykonywane przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym.

Zdaniem Sądu Odwoławczego bez wpływu na zaskarżone rozstrzygnięcie pozostają argumenty podniesione przez organ rentowy w apelacji – brak świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych oraz okoliczność niemożności potwierdzenia przez Agencję Nieruchomości Rolnych w P., czy praca wnioskodawcy w spornym okresie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, skoro ubezpieczony udowodnił swoje twierdzenia innymi środkami dowodowymi, które nie budziły wątpliwości sądu.

Niewątpliwie świadectwo pracy i świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach są dokumentami prywatnymi, obejmującymi oświadczenie wiedzy pracodawcy

i już tylko z tego względu zgodność z prawdą ich treści może być podważana wszelkimi środkami dowodowymi. Istotniejsze jest jednak to, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom (art. 473 k.p.c.). Zatem każdy istotny fakt, w tym taki,

którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury lub ustalenia jej wysokości, może być dowodzony wszelkimi dostępnymi środkami także wówczas, gdy z dokumentu wynika co innego. Oznacza to, że treść świadectwa pracy oraz świadectwa pracy w szczególnych warunkach może być podważana w każdy sposób. Dokonana przez pracodawcę w świadectwie pracy w szczególnych warunkach ocena charakteru zatrudnienia pracownika nie jest dla sądu wiążąca, a dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód (art. 233 § 1 k.p.c.). Podobnie jak w wypadku innych dowodów, sąd ocenia, czy dowód ten

ze względu na jego indywidualne cechy i okoliczności obiektywnie zasługuje na wiarę, czy nie. Wynikiem tej oceny jest przyznanie lub odmówienie dowodowi z dokumentu waloru wiarygodności, ze stosownymi konsekwencjami w zakresie jego znaczenia dla ustalenia podstawy faktycznej orzeczenia. Dowód z dokumentu nie ma natomiast silniejszej mocy dowodowej niż dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r., II UK 15/05, LEX nr 603168 oraz wyroki tego Sądu z dnia 3 października 2000 r., I CKN 804/98, LEX nr 50890; z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 474/03, OSNC 2005 nr 6, poz. 113; z dnia 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08, LEX nr 707858; z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 117/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 167; z dnia 27 lipca 2010 r., II CSK 119/10, LEX nr 603161 – tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 października 2011 r., II UK 43/11, LEX nr 1108484).

W związku z powyższym skoro w sprawie ustalono, że wnioskodawca spełnia wszystkie przesłanki do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku, w tym legitymuje się okresem przewyższającym wymagany ustawowo 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych, to zarzuty apelacji naruszenia prawa materialnego należało uznać za bezzasadne.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

SSA Alicja Podlewska SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń SSO del. Beata Golba Kilian